

MİLLET KAVRAMI ÜZERİNE II

Mustafa Kemal Atatürk

Ernest Renan'a göre, çağdaş milletin kurulmasına yardım eden unsurlar, ayrı bir hanedanın idaresi altında yaşayan, aynı merkezi örgütler tarafından idare edilen toplulukları birleştiren manevi bağlar olmuştur. Bu noktadan hareketle millet, gerçek olarak ancak Roma İmparatorluğunun dağılmasından sonra ortaya çıkmıştır.

Ortaçağda, bu İmparatorluğun özelliği, sakinlerinin çeşitli ırklara bağlı olmasıdır. Ve bu çağdaş anlamda bir devlet kurulmasına engel olmuştur. "Milletlerin varlığı Cermen istilasından başlar. Bazı istilacı milletlerin gücü, kendi isimlerini verdikleri ve bazı önemli yerlerde, birliği sağlamıştır. Avrupa'da bugün görülen kuruluşlar o devirlerin sonucudur. Bir Fransız, bir Burgondi, bir Lombardi ve özellikle Normanlar oradan gelmektedir. Fransa, Almanya, İngiltere, İtalya, İspanya çoğunlukla dolaşık yollardan ve binbir macera arasında milli varlıklarını yürütmektedirler. Bu çeşit devletlerde, başka yerlerde mesela, Türkiye'de gördüğümüzün aksine olarak kaynaşma temsili olarak sağlanmış veya oluşmuştur. İkinci sebebi de galip ve mağluplar tarafından aynı dinin, Hristiyanlığın kabulü olmuştur. İkinci sebebi de galiplerin kendi dillerini unutmalarıdır. Bir üçüncü unsur Cermenlerin Latin kadınlarla evlenmeleridir. Sonuçta, genel olarak galiplerin mağluplar tarafından massedilmeleri (asimile) başlıca sebebidir.

Fransa'da milli birliği yaratan hanedan bağıdır. İtalya'da bu birlik uzun çalışmalar sonunda fikri alanda olmuştur. İtalya'da hükümlan olan hanedan millete aynı emelde olmaksızın yalnız çalışmanın içinde, fikri çalışmanın içinde aktif rol oynamıştır.

Avusturya-Macaristan'da ayrılık kesindir. Bir Avusturya Devleti vardır. Fakat bir Avusturya milleti yoktur. Diğer memleketlerde, İsviçre'de, Belçika'da, Felemenk'te hükümet şekli ne olursa olsun milliyet toplumların doğrudan doğruya kendi arzu ve iradelerinin esaridir. Bu sebeple, Pruhdon'un söylediği gibi "milliyet ortak siyasi müesseselerin (kurumların) veya merkezi idarenin cebir (zor) sonucudur" görüşü, doğru değildir. Fakat doğru olan şudur ki aynı toprak parçası üzerinde yaşayan ve millet haline gelen toplulukların ortak siyasi kuruluşlar tarafından idare edilmesi gerekir.

Prudhon'un eseri bir an için etkili olmuş görünmektedir. Bizzat Fransa, krallar tarafından idare edilmeyen evvel derebeylik zamanında da millet idi. Onun siyasi kuruluşları komşu ülkelerin ve özellikle İngiltere'nin taaruzlarına şiddetli ve etkili bir biçimde karşı koyduğu için ve bu karşı koymada ısrarla gereğini yaptıkları için merkeziyete dönmek sağlanmış ve merkeziyet gelişmiştir. Tehlikeyi hisseden Fransız vilayetleri, korunmak arzusuna büyük ölçüde zorunluluk duydukları için merkezi bir kuvvet etrafında toplanmışlardı. Fakat Fransa zaten vardı. İngiltere'de de derebeylik ve çeşitli unsurların varlığına rağmen coğrafi durumunun sonucu milli birlik krallıktan önce oluşmuş bulunuyordu.

Spencer'in "Sosyoloji prensipleri" isimli eserinde belirttiği gibi, İngiltere ve Fransa ayrı ayrı insan topluluklarının bu iki memleketin geçirdiği derebeylik devrinden sonra ruhen birleşmeleri onların bir millet haline gelmelerine yardım etti. Fransa milleti, İngiliz milleti, Alman milleti, Napolyon'a karşı yapılan muharebelerin sonucudur. Bu suretle daha eski zamanlara çıkılırsa, önce kuvvetsiz küçük devletlere ayrılmış Yunanlıların İranlılarla savaşmak için birleştikleri görülür. Yunan milleti o zamandan başlar.

Kaynakça Atatürk'ün Resmi Yayınları Girmemiş Söylev, Demeç, Yazışma ve Söyleşileri, Sadi Borak, Kaynak Yayınları, İstanbul, 1998